

Duohtavuhtakommisjávna moattejahkásasj barggo I dal állanam, ja uddni mij duosstop báhtusav. Histávralesj biejuve I. Valla gájnnoosuorgen dal tjuodtjop. Dajna gá gatjálvis ij la dássju mij la sjaddam. Gatjálvis la majt Svierik dahká gájkká diedoj ma li dal almoduvvam.

Gáktu gasskavuohtha Svieriga stáhta ja sámeálmuga gaskan galggá árrat duobbelij? Udnásj gasskavuohtha ij dájma. Ájnnasit ij sámeálmugij dájma.

Ájnas la javllat Duohtavuhtakommisjávna barggo ij la dássju mijá histávra birra. Svieriga stáhta politijka báhtusa li ájn mijá siegen. Ja oase dajs struktuvrajs ma li buktám báhtusijt li ájn ájmon.

Garra bágoj javlav bágoassimilerim I ájn viesso, 2026. Garrasit la gal vájkudum mijá kultuvrav. Sáme máná máhtti nanos sámeielajn tjágnat svieriga áhpadusvuogádahkaj ja de álgus boahitet rasjep gielajn – jali giela dagi. Svierik ij állida (ietjas) válgojt. Kommuvna e (agev) állida lága rávkalvisájt. Máná e oattjo dav áhpadusáv masi siján la riektá. Dát ij gátseduvá nuohkásit ja kommuva ma e állida ietjasa válgojt e ga oattjo nuoges tjuovvusijt. Ij la dássju áhpadusássje. Le sáhka álmuga máhttelisvuodas vaddet ietjas gielav boahite buolvvaj.

Vuojnne ietjá buojkulvisájt. Vuojnne nuppástiddje struktuvrajt udnásj láhkaásadimen ja tjuottjudusán aj. Svierik ij la buktám ássat návddetjuottjudusáv mij suoddji návdiijt ja sámmi márráj sámeálmuga rievtesvuodajt ja állusujtov. Állobargge ietja enamus báhtusijt guoddi – ekonomalattjat, praktijkalattjat ja persávnalattjat. Dasi duodden sebrudagán la guovtelágásj vuojnno ja mávsálvis; jus boahitsu gáddudalli návdiijt de ij la sámmi vijor gá ietjá slihtura gáddudalli.

Manep ájgij lip aj gullam politijkalasj giellaanov sámij, állusujto ja állobarggij birra, mij muv vuojno milta ij lim árvvedahhte muhtem jage dán ávddála. Bágojn la árvvo. Ájnnasit gá fámulasj ulmutja hálli.

Gávnu dán ássjen histávralesj aktelasjuohtha mav háhttup duosstat vuojnnet. Svieriga stáhta I tjuolldám ja sieradam sámeálmugav láhkaásadimijn. Báhtusa li tjiegnalis háve, nuppástallam ja aktuvuohta. Ja báhtusa li ájn uddniga viesso. Moadda sáme e besa almmaláhkáj adnet ietjasa gielav, kultuvrav ja ednamijt. Dan diehti ep máhte sieradit histávra duohtavuodav Svieriga udnásj dagojs.

Náv le Sámedikkijn aj. Sámeálmuk manná jienastittjat. Válljip mijá ávdástiddjiijt ja válljip man politijkalasj guovlluj Sámedigge galggá barggat. Válljiiddje galggi máhttet vuorddet dájmajdédibme, masi li jienastam, aj bássa állidit sáme sebrudagá

politijkalasj sidodav. Mavas uddni ij riek návti dájma. Sámedikke álmukválljim dájmajedibme háhttu mijá vuorodum ássijn háladahttet Svieriga ráddidusáv – válljidum Svieriga ienepláhkóálmugis – vaj oadtjot mandáhtav, gáhtjodusáv ja ekonomalasj máhtukvuodav dajt tjadádittjat. Le demokrátalasj gillar. Sámeálmuk oadtju válljit ietjas ávdástiddjiit, valla ávdástiddjiin la ráddjidum máhtukvuohka tjadádittjat politijkav masi válljijiddje li jienastam.

Návti ep máhte joarkket. Ráddidusá stivrrim Sámedikkes – hebadimbrevaj, sierra gáhtjodusáj ja biednigahttemmárrádusáj baktu – ráddji sámeálmuga politijkalasj máhttelisvuodajt. Sámedigge háhttu bessat sámeálmuga parlamánntan doajmmat ja barggat sáme sebrudagá dárboj ávdås.

Svierik la Nuorttarijkas mañemus rijkka gánná duohtavuohtakommisjávnná tjadáduvvá. Lep vuojnnám gáktu ietjá duohtavuohta- ja sábadimprosessas li jáhtuj biedjam rievddamijt. Dan diehti I stuorra vuorddaga.

Sámeálmuk la dal gájnnosuorgen vuorddemin. Mij dal sjaddá? Majt Svierik dahká gá duohtavuohta stáhta politijka báhtusijs la almoduvvam?

Miján li vuorddaga Svieriga ráddidussaj. Vuorddep fámulasj biedjamdagojt ja gájk ávdemusát ahte barggo álggá. Valla diehtep aj gáktu soajttá sjaddat gá almulattjat bajásváldá ja árvvaladdá sáme rievtesvuodajt. Gá stáhtalasj guoradusá almoduvvi, gá tjalmostahtá histávrrálasj rievtagahtesvuodajt jali gá sáme rievtesvuoda ja ávddadum ájálvisá ednama, resursaj ja ájgo birra li buohtalakkoj biejadum, de ulmutja murkesti, ja de ájnegasj sáme ilá álu boahhtuji vassjáj, nihtojda ja illastimijda. Svieriga stáhta háhttu diehtet dav – ja gárvvidit vaj garrasit vuosstálasstet. Dajna gá dát ij la dássju ájneggattaj vuohke

Dán duogen la aj histávrrá. Ienepláhkosebrudahka I málggadav oahppam Svieriga sebrudaktsieggima birra, gánná sáme histávrrá, sáme rievtesvuoda ja stáhta dago li álu árrum vuojnnemahttása jali bállásattjat gávvidum. Gá dat gávvidibme dal duosstu ietjá duohtavuohtav de soajttá badjánit vuosteldibme ja moarre. Valla ájnegasj sáme e galga goassak dan diehti gierddat vasjev, nihtojt jali illastimijt. Dan diehti duohtavuohtaprossas ij la dássju ássje gánná sámeálmuga histávrrá galggá dábdástuvvat. Duohtavuohta háhttu aj ienepláhkosebrudahkaj áledit. Svierik háhttu duosstat giehttot álles histávrráv álles álmugij. Le dárbbu jus galggap ietjá gasskavuodav vuododit sámeálmuga ja Svieriga sebrudagá gaskan.

Sámeálmuk la ráfálasj álmuk. Ep la goassak doarrám. Lep rahtjam bágoj, tjállemijn, organiserima baktu gillum vaj gullut. Dát la bájnám álles sáme organiserimhistávra, 1800-jahkelågo mannegietjes ja duobbelij. Organiserim sámij siegen bádij dassta gá láhkaásadibme ja sebrudakávddánahttem vájkudij mijá viessomav, mijá ednamijt, gielajt ja mijá máhttelisvuodajt hábbmit iehtjama boahtteájgev.

Dat rájes gá Sámedigge ásaduváj dat ságastallam la sjaddam ájn vil vijddásattjan. Lep tjállám. Lep hállam. Lep guoradallam. Lep tjielggim. Lep mujttádahttám rievtesvuodajt ja Svieriga vällgogisvuodav. Enamus la javladuvvam. Állo I tjáleduvvam. Ja uddni vil ihkeva ájnas oasse duohtavuodas almoduvvá. Le dal muddo lávkkít. Le dal muddo barggagoahtet.

Vuorddep dav Svierigis – rijkka mij sihtá gáhttit ulmuttjij riektáv, demokratidjav ja álmukriektáv. Dat háhttu aj guosskat sámeálmugij. Boahhte lávkke I guhkke. Sjaddá gássjelin, valla mán jáhkáv aj soajttá árrót álgo buorre vidjurijda.

Vuorddep oasev válddet loahppaárvvádallama gáhttjomijs ja oajvvadásájs. Sámedikken la gárvesvuolta válddet ávdásvásstádusáv ja oassálasstet dan prosässaj. Sámedigge háhttu árrót diehttelis oasse boahhte bargos. Ij dássju aktak gut oadtju vaddet vuojnov oajvvadásájda iehtjádijs, valla sámeálmuga álmukválljim orgána, gájno hábbmima guovddelin ávddálijguovlluj.

Mij háljiddip aktan barggat vaj hábbmit ádå boahtteájgev sámeálmugij – boahtteájgge gánnå mijá rievtesvuoda vieleduvvi, gánnå mijá giela bessi sjaddat, gánnå mijá kultuvrra básså ávdeduvvat ja gánnå sámeálmuk oadtju almma máhttelisvuodajt ietjas sebrudagáv hábbmitjít.

Duohtavuolta I almodum. Sámeálmuk tjuodtju gájnnosuorgen ja vuojnnå galbav mij vuoset gájnnuj rievtagisvuoltaj, ájnna gájno mav Ráddidus máhttå ulmusjlåhkåj vádtset ja duobbelij tjuovvot.

Låhpalattjat sidáv stuor vájmulasj gijtov vaddet gájkkå sámijda gudi li giehttum ietjasa giehtojt. Dijå viessomgiehtto I boados politikas mav ståhta I adnåm sámij vuoståj. Dijå giehto guoddi dán guoradallamav, da li guoradallama vájmmo ja siello.

Sidáv aj gijttet Duohtavuotakommisjåvnåv, dijåv gudi ålgijda, dijåv gudi hiejtijda ja diedon aj dijåv gudi lihpit årrum fáron udnåtjij. Dåt ij la årrum dábålasj ståhtalasj guoradallam, valla nåv gåk bruvkku sáme åssij, ienep gåjkas. Gijtto gåjkat

berustimes dán guoradallamij. Sámedikken lip gárvasa lávkkít ja vuorddep buorre aktisasjbargov áđá ráddidusájn.

Marianne Gråik, Saemiedigkien Stávroeávtehe, Staare 30.09.2026

Sametinget är både en statlig myndighet med förvaltningsuppgifter och ett folkvalt samiskt parlament med det övergripande uppdraget att verka för en levande samisk kultur i Sverige.

www.sametinget.se